

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Надзвичайні ситуації та стани в сфері громадського здоров'я
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра громадського здоров'я
Розробник(и)	Штайнбергер Раян Маркович, Сміянов Владислав Анатолійович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для заочної форми навчання 30 год. становить контактна робота з викладачем (10 год. лекцій, 20 год. практичних занять), 120 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Громадське здоров'я"
Передумови для вивчення дисципліни	Базові (шкільні) знання з біології, хімії та фізики; знання з дисциплін "Гігієна харчування. Безпека харчових продуктів", "Санітарно-епідеміологічний нагляд".
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є досягнення здобувачами сучасних знань та професійних умінь щодо оцінки ризиків для здоров'я населення, аналізу детермінант громадського здоров'я та планування заходів реагування на надзвичайні ситуації природного, техногенного, біологічного, хімічного, радіаційного та воєнного характеру, а також формування здатності розробляти науково обґрунтовані стратегії захисту населення і підвищення стійкості системи громадського здоров'я.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: сучасні виклики та класифікація

Надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я: сутність та сучасні підходи до визначення; основні характеристики надзвичайних ситуацій; класифікація за походженням, масштабом поширення та наслідками для здоров'я населення; наслідки надзвичайних ситуацій для громадського здоров'я. Надзвичайні ситуації як виклик для системи громадського здоров'я. Виклики, пов'язані з роботою в умовах надзвичайних ситуацій. Воєнні конфлікти як комплексний чинник формування надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я та їх медико-санітарні наслідки. Особливості організації діяльності фахівців громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Нормативно-правові засади функціонування системи громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій.

Тема 2 Оцінка ризиків та управління загрозами у сфері громадського здоров'я.

Поняття небезпеки та ризику у сфері громадського здоров'я. Основні типи небезпек та фактори, що впливають на рівень ризику для населення. Методи ідентифікації небезпек, оцінки ризиків та визначення вразливих груп населення. Ризик-орієнтований підхід у сфері громадського здоров'я. Принципи моніторингу, прогнозування та управління ризиками. Підхід до реагування на надзвичайні ситуації, що охоплює всі види небезпек (all-hazards approach). Основні принципи готовності, реагування та відновлення після надзвичайних ситуацій. Ключові елементи управління надзвичайними ситуаціями та планування заходів реагування. Національна система реагування на надзвичайні ситуації в Україні та роль суб'єктів системи громадського здоров'я. Нормативно-правові засади забезпечення готовності та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Епідеміологічний нагляд як складова забезпечення готовності та реагування на надзвичайні ситуації. Системи раннього попередження, міжвідомча взаємодія та координація дій під час реагування на загрози громадському здоров'ю. Особливості готовності та реагування на надзвичайні ситуації різного походження, включаючи спалахи інфекційних захворювань, випадки масових харчових отруєнь, техногенні аварії та наслідки воєнних конфліктів для громадського здоров'я.

Тема 3 Системи раннього виявлення та алгоритми реагування.

Епідеміологічний нагляд як базова складова системи громадського здоров'я та забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій. Види епідеміологічного нагляду. Системи раннього попередження та моніторингу загроз громадському здоров'ю. Джерела епідеміологічної інформації: дані рутинного та подієвого нагляду, лабораторної діагностики, клінічного моніторингу, адміністративних та міжвідомчих взаємодій. Збір, обробка, аналіз та інтерпретація епідеміологічних даних. Оцінка захворюваності та ризиків для визначення пріоритетних загроз. Реагування на біологічні надзвичайні ситуації та епідеміологічне розслідування спалахів. Поняття сигналу, події та надзвичайної ситуації у сфері громадського здоров'я. Процедури виявлення, первинної оцінки, верифікації та класифікації сигналів небезпеки. Міжнародні медико-санітарні правила (IHR 2005) як основа глобальної системи епідеміологічного нагляду та реагування. Міжвідомча взаємодія та механізми офіційного повідомлення. Особливості функціонування системи епідеміологічного нагляду в умовах воєнних конфліктів, масового переміщення населення та руйнування об'єктів критичної інфраструктури. Особливості функціонування системи епідеміологічного нагляду в умовах воєнних конфліктів, масового переміщення населення та руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

Тема 4 Спеціальні типи надзвичайних ситуацій у громадському здоров'ї.

Хімічні, радіаційні та техногенні небезпеки. Вплив аварій на промислових об'єктах, радіаційних інцидентів, пожеж, вибухів та воєнних дій на здоров'я населення. Моніторинг атмосферного повітря, води та ґрунтів. Радіаційний та хімічний контроль. Безпечність продовольства в умовах надзвичайних ситуацій. Медична експертиза продовольства в польових умовах. Моніторинг умов праці осіб, залучених до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 5 Комунікація ризиків та інформування населення під час надзвичайних ситуацій.

Комунікація ризиків як складова системи реагування на надзвичайні ситуації. Принципи кризової комунікації. Підходи WHO RCCE. Взаємодія з населенням, медіа та органами влади. Протидія дезінформації та інфodemії.

Тема 6 Відновлення та забезпечення стійкості системи громадського здоров'я після надзвичайних ситуацій.

Оцінка наслідків надзвичайних ситуацій для здоров'я населення. Планування відновлювальних заходів. Оцінка потреб постраждалих громад. Resilience підхід у громадському здоров'ї. Відновлення після воєнних конфліктів, епідемій, техногенних та екологічних катастроф. Міжсекторальна взаємодія та міжнародна підтримка.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Аналізувати потреби та пріоритети громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій, формулювати обґрунтовані висновки та обґрунтовувати, планувати й реалізовувати заходи щодо збереження здоров'я населення.
-----	---

PH2	Проводити оцінку та моніторинг показників громадського здоров'я, ідентифікувати та аналізувати дані епідеміологічного нагляду для визначення впливу соціальних, економічних, екологічних та біологічних детермінант на здоров'я населення в умовах надзвичайних ситуацій.
PH3	Проводити оцінку та моніторинг ризиків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я, визначати тактику реагування та розробляти й впроваджувати заходи щодо мінімізації їх наслідків.
PH4	Визначати, обґрунтовувати та впроваджувати заходи профілактики, контролю і реагування на фізичні, хімічні, біологічні та радіаційні загрози здоров'ю населення.
PH5	Проводити оцінку впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, визначати екологічні ризики та впроваджувати заходи щодо захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій.
PH6	Визначати пріоритети та потреби сфери громадського здоров'я, аналізувати ризики надзвичайних ситуацій і розробляти науково обґрунтовані стратегії та заходи, спрямовані на захист здоров'я населення, підвищення готовності та ефективності системи громадського здоров'я.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності І9 Громадське здоров'я:

ПР2	Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.
ПР4	Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.
ПР5	Визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення.
ПР6	Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я.
ПР7	Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності І9 Громадське здоров'я:

ПК1	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ПК2	ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПК3	ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ПК4	ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ПК5	ЗК 11. Здатність розробляти та управляти проектами.
ПК6	ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ПК7	ЗК 14. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ПК8	СК 1. Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я.
ПК9	СК 2. Здатність визначати пріоритети і проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації.
ПК10	СК 3. Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність.
ПК11	СК 5. Здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я.
ПК12	СК 11. Здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: сучасні виклики та класифікація
Лк1 "Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: сучасні виклики та класифікація." (заочна) Надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я: сутність та сучасні підходи до визначення; основні характеристики надзвичайних ситуацій; класифікація за походженням, масштабом поширення та наслідками для громадського здоров'я. Сучасні виклики для системи громадського здоров'я. Воєнні конфлікти як комплексний чинник формування надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я та їх медико-санітарні наслідки. Особливості діяльності фахівців у сфері громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Нормативно-правові засади функціонування системи громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Викладання проводиться у вигляді інтерактивної лекції з використанням цифрових технологій зворотного зв'язку (за наявності карантину - в режимі онлайн).

Пр1 "Класифікація надзвичайних ситуацій та їх вплив на громадське здоров'я." (заочна)

Надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я: сутність та сучасні підходи до визначення; основні характеристики надзвичайних ситуацій; класифікація за походженням, масштабом поширення та наслідками для здоров'я населення; наслідки надзвичайних ситуацій для громадського здоров'я. Сучасні виклики для системи громадського здоров'я. Особливості діяльності фахівців у сфері громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Воєнні конфлікти як комплексний чинник формування надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я та їх медико-санітарні наслідки. Нормативно-правові засади функціонування системи громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Вивчення даної теми передбачає теоретичну та практичну роботу в навчальній кімнаті з розв'язанням ситуаційних задач, аналізом кейсів та виконанням тестових завдань за тематикою надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я.

Тема 2. Оцінка ризиків та управління загрозами у сфері громадського здоров'я.

Лк2 "Оцінка ризиків та система управління загрозами у сфері громадського здоров'я." (заочна)

Система громадського здоров'я України в контексті реагування на надзвичайні ситуації: структура, функції та рівні управління. Роль Центру громадського здоров'я МОЗ України та взаємодія з іншими суб'єктами системи цивільного захисту. Ризик-орієнтований підхід у сфері громадського здоров'я. Поняття ризику, небезпеки та вразливості. Концепція all-hazards approach як основа сучасного управління надзвичайними ситуаціями. Оцінка ризиків та управління загрозами: ідентифікація небезпек, визначення вразливих груп населення та оцінка потенційного впливу на здоров'я. Особливості оцінки ризиків та управління загрозами в умовах воєнних конфліктів, масового переміщення населення та пошкодження об'єктів критичної інфраструктури. Системи епідеміологічного нагляду та раннього попередження як інструменти моніторингу загроз громадському здоров'ю. Роль лабораторного контролю та інформаційно-аналітичних систем. Ключові елементи управління надзвичайними ситуаціями: планування, готовність, реагування та відновлення. Ефективне управління надзвичайними ситуаціями: міжсекторальна взаємодія, координація дій та інтеграція системи громадського здоров'я до національної системи цивільного захисту. Державні та міжнародні нормативно-правові засади функціонування системи громадського здоров'я та реагування на надзвичайні ситуації. Викладання проводиться у вигляді інтерактивної лекції (за наявності карантину – в режимі онлайн).

Пр2 "Ідентифікація небезпек та оцінка ризиків у сфері громадського здоров'я." (заочна)

Класифікація небезпек у сфері громадського здоров'я (біологічні, хімічні, фізичні, радіаційні та соціальні). Визначення ризику, небезпеки та вразливості населення в умовах надзвичайних ситуацій. Особливості формування ризиків для громадського здоров'я в умовах воєнних дій, масового переміщення населення, пошкодження критичної інфраструктури та забруднення довкілля. Методи ідентифікації та первинної оцінки ризиків. Побудова матриці ризику (ймовірність-наслідки) та визначення пріоритетних загроз для громадського здоров'я. Оцінка впливу факторів довкілля на здоров'я населення. Значення атмосфери, гідросфери та літосфери у формуванні ризиків для громадського здоров'я та підходи до їх моніторингу. Основи еколого-гігієнічного моніторингу: види проб, принципи відбору та загальна схема аналізу об'єктів навколишнього середовища. Відбір проб повітря, води та ґрунту і принципи їх підготовки до аналізу. Фактори, що впливають на достовірність результатів лабораторного контролю. Комунікація ризиків у сфері громадського здоров'я: принципи інформування населення про загрози, довіру до інформації та роль фахівця громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій. Вивчення теми передбачає теоретичну та практичну роботу в навчальній кімнаті: розбір ситуаційних задач щодо оцінки ризиків та визначення впливу надзвичайних ситуацій, включаючи воєнні конфлікти, техногенні аварії, масові харчові отруєння та екологічні інциденти, на громадське здоров'я.

Пр3 "Система реагування та управління ризиками у надзвичайних ситуаціях у сфері громадського здоров'я." (заочна)

Організація системи реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: рівні управління, міжвідомча взаємодія та роль суб'єктів системи цивільного захисту. Ключові етапи управління надзвичайними ситуаціями у сфері громадського здоров'я. Алгоритми реагування на надзвичайні ситуації з урахуванням підходу all-hazards. Епідеміологічний нагляд та системи раннього попередження як інструменти ситуаційної обізнаності, управління ризиками та прийняття рішень у надзвичайних ситуаціях. Планування заходів реагування та базові елементи програм управління надзвичайними ситуаціями у сфері громадського здоров'я. Комунікація ризиків під час надзвичайних ситуацій: принципи кризової комунікації, взаємодія з населенням, медіа та органами влади; підхід WHO Risk Communication and Community Engagement (RCCE) з урахуванням рекомендацій Центру громадського здоров'я МОЗ України. Інтеграція системи громадського здоров'я у національну систему реагування на надзвичайні ситуації та міжнародні механізми координації (IHR 2005, міжвідомча взаємодія). Вивчення теми передбачає теоретичну та практичну роботу в навчальній кімнаті: тестування, аналіз реальних та умовних кейсів надзвичайних ситуацій (інфекційні спалахи, техногенні аварії, екологічні катастрофи) з подальшим обговоренням результатів та розробкою алгоритмів реагування.

Тема 3. Системи раннього виявлення та алгоритми реагування.

Пр4 "Оцінка епідеміологічних даних, виявлення та інтерпретація сигналів небезпеки." (заочна)

Епідеміологічний нагляд як основа системи громадського здоров'я та готовності до надзвичайних ситуацій. Види епіднагляду. Системи раннього попередження та моніторингу загроз. Джерела епідеміологічної інформації: дані рутинного та подієвого нагляду, лабораторної діагностики, клінічного моніторингу та міжвідомчої взаємодії. Збір, аналіз та інтерпретація епідеміологічних даних. Роль лабораторних досліджень у підтвердженні епідемічних процесів. Оцінка захворюваності та визначення пріоритетних ризиків для громадського здоров'я. Поняття сигналу, події та надзвичайної ситуації. Процедури виявлення, первинної оцінки, верифікації та класифікації сигналів небезпеки. Міжнародні медико-санітарні правила (IHR 2005) та міжвідомча взаємодія. Особливості епіднагляду в умовах воєнного стану, масового переміщення населення та руйнування критичної інфраструктури. Практичне заняття передбачає аналіз даних, оцінку ризиків, розбір кейсів і моделювання алгоритмів реагування з подальшим обговоренням.

Пр5 "Реагування на біологічні надзвичайні ситуації та епідеміологічне розслідування спалахів." (заочна)

Організація протиепідемічних заходів при спалахах інфекційних хвороб: ізоляція, карантин, дезінфекція, імунопрофілактика, медичне спостереження за контактними особами. Оцінка ефективності заходів локалізації та ліквідації осередку відповідно до національного санітарного законодавства та нормативно-правових актів МОЗ України. Проведення епідеміологічного розслідування: встановлення джерела інфекції, факторів передачі, меж осередку, формування та перевірка гіпотез. Використання лабораторних даних для підтвердження епідеміологічних зв'язків. Застосування міжнародних підходів до реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, зокрема Міжнародних медико-санітарних правил (IHR 2005) та рекомендацій ВООЗ. Основи біобезпеки та біозахисту при реагуванні на біологічні загрози, включаючи використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), дотримання режимів інфекційного контролю, з урахуванням воєнних умов, руйнування інфраструктури та масового переміщення населення. Вивчення даної теми передбачає теоретичну та практичну роботу в навчальній кімнаті: розгляд типових епідемічних ситуацій (COVID-19, сибірка, харчові спалахи) з моделюванням алгоритмів реагування та протиепідемічних заходів.

Тема 4. Спеціальні типи надзвичайних ситуацій у громадському здоров'ї.

Лк3 "Екологічні загрози та їх вплив на громадське здоров'я." (заочна)

Екологічні чинники ризику для здоров'я населення в сучасних умовах. Забруднення атмосферного повітря, водних ресурсів та ґрунтів як детермінанти захворюваності населення. Вплив змін клімату, екстремальних погодних явищ, деградації екосистем і втрати біорізноманіття на громадське здоров'я. Екологічно зумовлені інфекційні та неінфекційні захворювання. Наслідки воєнних дій для довкілля та здоров'я населення. Методи оцінки екологічних ризиків та системи екологічного моніторингу. Роль громадського здоров'я у попередженні та мінімізації негативного впливу екологічних загроз. Міжнародні та національні підходи до забезпечення екологічної безпеки населення. Викладання проводиться у вигляді інтерактивної лекції (за наявності карантину – в режимі онлайн).

Лк4 "Хімічні та радіаційні загрози: вплив на громадське здоров'я та система моніторингу." (заочна)

Хімічні та радіаційні небезпеки як складові надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я. Вплив аварій на промислових об'єктах, радіаційних інцидентів та воєнних дій на здоров'я населення. Система моніторингу довкілля: контроль атмосферного повітря, води та ґрунтів. Радіаційний та хімічний контроль як елемент епідеміологічного нагляду. Нормативно-правове регулювання та міжнародні підходи до управління ризиками. Викладання проводиться у вигляді інтерактивної лекції (за наявності карантину – в режимі онлайн).

Лк5 "Техногенні загрози: вплив на громадське здоров'я та система моніторингу." (заочна)

Техногенні небезпеки як складові надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я. Джерела і види техногенних надзвичайних ситуацій. Заходи щодо забезпечення безпеки при надзвичайних ситуаціях техногенного характеру. Нормативно-правове регулювання та міжнародні підходи до управління ризиками. Викладання проводиться у вигляді інтерактивної лекції (за наявності карантину – в режимі онлайн).

Пр6 "Оцінка хімічних та радіаційних ризиків у надзвичайних ситуаціях." (заочна)

Хімічні та радіаційні загрози у сфері громадського здоров'я. Шкідливі та небезпечні хімічні речовини: джерела, класифікація, шляхи надходження в організм людини, токсичний вплив на здоров'я населення. Принципи гігієнічного нормування, оцінки ризиків і профілактики хімічних небезпек. Джерела іонізуючого випромінювання: природні, техногенно підсилені природного походження та індустриальні. Формування променевого навантаження населення, природний радіаційний фон та його складові. Моніторинг атмосферного повітря, води, ґрунтів і харчових продуктів. Радіаційний та хімічний контроль, інтерпретація результатів досліджень і оцінка ризиків для здоров'я населення. Обґрунтування управлінських рішень у сфері громадського здоров'я щодо зонування територій, запровадження обмежувальних заходів та захисту населення. Алгоритми реагування при радіаційних і хімічних інцидентах: оповіщення, укриття, йодна профілактика за показаннями, деконтамінація, контроль води та харчових продуктів, медичний нагляд. Надання домедичної та першої медичної допомоги при радіаційних і хімічних ураженнях. Основи радіаційної, хімічної безпеки та біобезпеки. НРБУ-97, засоби індивідуального та колективного захисту. Вплив радіаційних і хімічних аварій, техногенних катастроф та воєнних дій на здоров'я населення. Практичне заняття передбачає роботу в хіміко-токсикологічній лабораторії РЦ «ЕКОМЕДХІМ» ННМІ СумДУ, вимірювання радіаційного фону дозиметром, інтерпретацію даних.

Пр7 "Безпечність харчових продуктів та медична експертиза продовольства в надзвичайних ситуаціях." (заочна)

Інструктивно-методичні та законодавчі документи, які використовуються під час розслідування харчових отруєнь та їх профілактики. Профілактичні заходи щодо ліквідації та запобігання харчовим отруєнням. Оцінка безпечності харчових продуктів у надзвичайних ситуаціях. Виявлення хімічного, радіологічного та мікробіологічного забруднення. Технологія відбору, зберігання та транспортування зразків, котрі підлягають дослідженню. Організація медичної експертизи продовольства в польових умовах. Прийняття рішень щодо придатності продуктів до споживання, їх вилучення з обігу або запровадження обмежувальних заходів. Оцінка ризиків для здоров'я населення та обґрунтування управлінських рішень у сфері громадського здоров'я щодо забезпечення продовольчої безпеки в умовах надзвичайних ситуацій. Взаємодія з лабораторними, санітарно-епідеміологічними та іншими уповноваженими службами під час проведення контролю безпечності харчових продуктів. Практичне заняття передбачає виконання групового завдання з оцінки безпечності харчових продуктів на основі аналізу результатів лабораторних досліджень зразків води та харчових продуктів в умовах надзвичайних ситуацій. На підставі отриманих даних здобувачі здійснюють оцінку ризиків для здоров'я населення та розробляють управлінські рішення щодо забезпечення продовольчої безпеки і захисту громадського здоров'я.

Пр8 "Моніторинг умов праці та інфекційної безпеки персоналу в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану." (заочна)

Моніторинг умов праці та інфекційної безпеки персоналу в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану. Професійні ризики медичних працівників, рятувальників, працівників критичної інфраструктури та військовослужбовців, залучених до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні чинники ризику, методи їх гігієнічної оцінки. Засоби індивідуального захисту та особливості їх використання. Внутрішньолікарняні інфекції як проблема громадського здоров'я: основні збудники, механізми передачі, роль госпітальних штамів та умовно-патогенних мікроорганізмів. Санітарно-гігієнічний та епідеміологічний нагляд за внутрішньолікарняними інфекціями, моніторинг протиепідемічного режиму та якості повітря закритих приміщень, використання ультрафіолетового випромінювання для санації повітря. Організація інфекційного контролю, профілактики внутрішньолікарняних інфекцій та ізоляційно-обмежувальних заходів. Основи епідеміологічного розслідування спалахів і прийняття управлінських рішень щодо забезпечення безпечних умов праці та інфекційної безпеки. Практичне заняття передбачає тестування, групове розв'язання практичних кейсів, аналіз спалахів внутрішньолікарняних інфекцій та оцінку професійних ризиків для персоналу з подальшим обговоренням.

Тема 5. Комунікація ризиків та інформування населення під час надзвичайних ситуацій.

Пр9 "Комунікаційні стратегії при надзвичайних ситуаціях та кризах громадського здоров'я." (заочна)

Поняття ризик-комунікації та її роль у системі громадського здоров'я. Принципи ефективного інформування населення під час надзвичайних ситуацій. Особливості комунікації ризиків при спалахах інфекційних хвороб, хімічних аваріях, радіаційних інцидентах, екологічних та техногенних катастрофах. Джерела офіційної інформації та взаємодія з населенням через традиційні й цифрові канали комунікації. Протидія дезінформації, чуткам та інформаційним маніпуляціям в умовах кризових ситуацій. Ризик-комунікація в умовах воєнного стану. Практичне заняття передбачає виконання групових та індивідуальних завдань із розробки інформаційних повідомлень, пам'яток, алгоритмів дій та рекомендацій для населення щодо поведінки в умовах надзвичайних ситуацій. Аналіз інформаційних потреб різних цільових груп населення, оцінка достовірності інформаційних джерел та визначають шляхи протидії дезінформації. У рамках заняття також передбачено розв'язання ситуаційних задач і практичних кейсів, моделювання кризових комунікацій, підготовка повідомлень для засобів масової інформації та соціальних мереж, а також оцінка ефективності комунікаційних стратегій з подальшим обговоренням результатів.

Тема 6. Відновлення та забезпечення стійкості системи громадського здоров'я після надзвичайних ситуацій.

Пр10 "Відновлення та забезпечення стійкості системи громадського здоров'я після надзвичайних ситуацій." (заочна)

Поняття відновлення системи громадського здоров'я після надзвичайних ситуацій та військових дій. Аналіз порушень функціонування ключових компонентів системи (епідеміологічний нагляд, лабораторна мережа, імунопрофілактика, інформаційні системи, інфраструктура). Стратегії відновлення та підвищення стійкості системи відповідно до підходу Build Back Better. Міжсекторальна взаємодія у процесі відновлення. Практичне заняття передбачає розв'язання групових та індивідуальних ситуаційних задач і практичних кейсів щодо оцінки пошкоджень та планування відновлення системи громадського здоров'я після надзвичайної ситуації з обговоренням результатів.

A1 "Диференційний залік." (заочна)

I-й етап: підсумкове тестування. II-й етап: розв'язання практичного кейсу в рамках тем дисципліни.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН4	Практикоорієнтоване навчання
МН5	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН6	Проблемне навчання

МН7	Самостійне навчання
МН8	Електронне навчання

Викладання дисципліни здійснюється із використанням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), що сприяють розвитку професійних компетентностей здобувачів та стимулюють їх творче мислення.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Підготовка до практичних занять
НД3	Аналіз та інтерпретація лабораторних та інструментальних показників для оцінки впливу надзвичайних ситуацій на стан здоров'я населення.
НД4	Аналіз реальних та змодельованих надзвичайних ситуацій з подальшим моделюванням алгоритмів реагування.
НД5	Робота в малих групах із розподілом ролей, виконанням командних завдань та подальшим представленням і захистом прийнятих рішень.
НД6	Тестування індивідуальної та групової підготовки.
НД7	Підготовка до атестації та КРОК-2
НД8	Індивідуальний дослідницький проєкт (студентська наукова робота, стаття, тези тощо)
НД9	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами.

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами.	Дозволяє виявляти рівень набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до визначених цілей, з'ясовувати передумови сформованості результатів навчання та причини виникнення труднощів, коригувати освітній процес, відстежувати динаміку формування результатів навчання та прогнозувати їх подальший розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів.
МФО2 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань.	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Консультування здобувачів під час виконання практичних завдань зі стандартизованими сценаріями надзвичайних ситуацій, а також застосування прямого і непрямого спостереження за їх діяльністю з подальшим визначенням рівня практичної підготовки.
МФО3 Розв'язування кейсів реальних та змодельованих надзвичайних ситуацій з моделюванням алгоритмів реагування.	Кейс-метод сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти з громадського здоров'я професійних компетентностей, необхідних для подальшої діяльності, зокрема аналітичного та критичного мислення, здатності до самостійного прийняття рішень у сфері громадського здоров'я та надзвичайних ситуацій, комунікативних навичок, а також уміння працювати з великим обсягом епідеміологічної та управлінської інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінювання здатності здобувача до аналітичного мислення у сфері громадського здоров'я, обґрунтування прийнятих рішень, чіткого формулювання висновків, а також визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.

МФО4 Дискусії у фокус-групах.	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинути вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей і пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка здатності студента до роботи в команді, вміння обґрунтовувати свої рішення, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.
МФО5 Взаємооцінювання (peer assessment).	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.
МФО6 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки.	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань.
МФО7 Перевірка виконання практичних навичок.	Практичне відпрацювання навичок у форматі сценарного моделювання надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я.	Протягом усього періоду навчання. На останньому занятті студент має успішно виконати практичні навички	Успішне виконання практичних навичок з дисципліни: максимальна кількість балів 20, мінімальна-12.
МФО8 Підсумкове тестування.	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню дисципліни.	На останньому занятті з дисципліни.	Максимальна кількість балів за тестування становить 20 балів і нараховується за умови 100% правильних відповідей. Мінімальний бал для успішного складання тестів становить 12 балів (60% правильних відповідей).

МФО9 Консультування викладача під час підготування індивідуального дослідницького проєкту (виступ на конференції, конкурсі наукових робіт).	Важливим фактором формування професійних якостей майбутніх спеціалістів є науково-дослідна робота студентів. Залучення останніх до дослідницької діяльності сприяє формуванню їхнього наукового світогляду, працелюбства, працездатності, ініціативності тощо.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Усні коментарі викладача. Студенту надаються додаткові заохочувальні бали (від 5 до 10), залежно від виду дослідницького проєкту.
--	--	--	---

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: диференційний залік.	Складання практично-орієнтованого заліку. До складання диференційний заліку допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали підсумкове комп'ютерне тестування.	Отсанне практичне заняття.	Здобувач може отримати 80 балів за диференційний залік. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент - 48 балів
МСО2 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки.	Включає усне опитування, тестовий контроль, аналіз і інтерпретацію показників громадського здоров'я, розв'язування кейсів із моделюванням надзвичайних ситуацій та алгоритмів реагування, а також роботу в малих групах із захистом прийнятих рішень. Студенти, які залучені до дослідницької діяльності, мають можливість презентувати результати власних досліджень на конференціях, конкурсах студентських наукових робіт тощо (заохочувальна діяльність, додаткові бали).	Протягом усього періоду вивчення дисципліни.	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття.

Контрольні заходи:

	Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення	200 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: диференційний залік.	80	
підсумкове тестування	20	Ні

	розв'язання практичного кейсу в рамках тем дисципліни	60	Ні
МСО2. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки.		120	
	Усне опитування, тестовий контроль, аналіз і інтерпретація показників громадського здоров'я, розв'язування кейсів із моделюванням надзвичайних ситуацій та алгоритмів реагування, а також робота в малих групах із захистом прийнятих рішень.	120	Ні

При засвоєнні матеріалів навчальної дисципліни здобувачу за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4-бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального року обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати на практичних заняттях протягом навчального семестру - 120. Практико-орієнтований диференційний залік проводиться відповідно до розкладу на останньому практичному занятті. Диференційований залік проводиться за розкладом і включає підсумкове тестування (до 20 балів, мінімум 12 балів) та розв'язування кейсу змодельованої надзвичайної ситуації із моделюванням алгоритмів реагування (до 60 балів, мінімум 36 балів). Загальна оцінка за залік становить 80 балів, мінімальний прохідний рівень - 48 балів. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проєкту (захист студентської наукової роботи - 10 балів, виступ на конференції, стендова доповідь на конференції, тези доповідей - 5 балів). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів. Передбачена можливість перезарахування балів, отриманих за системою неформальної освіти відповідно до Положення.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Інформаційно-комунікаційні системи, інформаційно-аналітичні ресурси включають міжнародні та національні системи епідеміологічного нагляду (WHO, ECDC, ЦГЗ МОЗ України), статистичні бази даних, геоінформаційні системи, аналітичні платформи та моделюючі інструменти для оцінки ризиків і планування реагування на надзвичайні ситуації.
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН4	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН5	Хіміко-токсикологічне та аналітичне обладнання лабораторії РЦ «ЕКОМЕДХІМ» (FTA-1 вакуумний аспіратор з колбою-ловушкою; аналізатор якості молока «Екомілк-Стандарт»; багатофункціональний вимірювальний прилад FLUS ET-965 (5 в 1); низькотемпературна морозильна камера LF-27SD-P6000EQ та ін.).
ЗН6	Хімікотоксикологічна та мікробіологічна лабораторія РЦ "ЕКОМЕДХІМ" ННМІ СумДУ.

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Громадське здоров'я : підручник / Т. С. Грузева, В. М. Лехан, В. А. Огнєв та ін. ; за заг. ред. Т. С. Грузевої. — Вінниця : Нова Книга, 2023. — 616 с.
2	Громадське здоров'я : навч. посіб. / Т. С. Грузева, Л. І. Галієнко, Н. В. Гречишкіна та ін. ; за заг. ред. Т. С. Грузевої. — Київ : Книга-плюс, 2021. — 296 с.
3	Соціальна медицина, громадське здоров'я [Електронний ресурс] : навч. посіб. : у 4-х т. Т.3 : Організація охорони здоров'я / В. А. Огнєв, Т. В. Пересипкіна, О. Є. Вашев та ін. ; за заг. ред. В. А. Огнєва. — Харків : ХНМУ, 2023. — 404 с.
4	Радіаційна медицина [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Ю. В. Москаленко, І. О. Винниченко ; за заг. ред. Ю. В. Москаленко. — Суми : СумДУ, 2025. — 98 с.
5	Перша допомога при невідкладних станах [Електронний ресурс] / Т. І. Гедзур, М. М. Вакерич, К. М. Кишко, Т. В. Кресей. — Ужгород, 2024. — 81 с.
Допоміжна література	
1	Соціальна медицина, громадське здоров'я [Електронний ресурс] : навч. посіб. : у 4-х т. Т.2 : Громадське здоров'я / В. А. Огнєв, А. А. Подпрядова, С. Г. Усенко та ін. ; за заг. ред. В. А. Огнєва. — Харків : ХНМУ, 2023. — 324 с.
2	Громадське здоров'я [Текст] : навч.-метод. посіб. / І. А. Голованова, І. В. Белікова, Н. О. Ляхова. — Львів : Марченко Т.В., 2025. — 182 с
3	Громадське здоров'я у практиці сімейного лікаря [Текст] : підручник / Є. Я. Склярів, М. А. Бичков, Н. М. Громнацька та ін. ; за ред.: Є. Я. Склярова, М. А. Бичкова. — Київ : Медицина, 2021. — 288 с.
4	Методичні вказівки до проведення практичних занять із дисципліни "Основи санітарно-епідемічного нагляду". Змістовний модуль 1 "Методи встановлення взаємозв'язків чинників навколишнього середовища та здоров'я населення" [Електронний ресурс] : для студ. напрямку підготовки 229.00.01 "Громадське здоров'я" денної форми навчання / Н. А. Галушко, Т. О. Трецька. — Електронне видання каф. Громадського здоров'я. — Суми : СумДУ, 2020. — 121 с.
5	Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни "Основи санітарно-епідемічного нагляду". Змістовний модуль 2 "Окремі питання санітарного законодавства" [Електронний ресурс] : для студ. напрямку підготовки 229.00.01 "Громадське здоров'я" денної форми навчання / Н. А. Галушко, Т. О. Трецька. — Електронне видання каф. Громадського здоров'я. — Суми : СумДУ, 2020. — 354 с.
6	Військова психологія: методологія, теорія та практика [Текст] : підручник / В. В. Ягупов. — Київ : Psychobook, 2023. — 520 с.

7	Громадське здоров'я та поведінкова економіка [Текст] / В. А. Сміянов, В. О. Курганська, О. І. Сміянова, Н. О. Дрига // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України : Науково-практичний журнал. — 2019. — № 2. — С. 33-39.
8	Medicine of emergency situations [Текст] = Медицина надзвичайних ситуацій : textbook / V. V. Chaplyk, P. V. Oliynyk, S. T. Omelchuk, V. V. Humenyuk. — 2nd ed. — Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. — 376 p.
9	Epidemics: Hate and Compassion from the Plague of Athens to AIDS [Текст] / Jr. Cohn. — Oxford University Press, 2018. — 643 p.
10	Будко Г.Ю., Івахнюк Т.В., Штайнбергер Р.М., Кіптенко Л.І., Козир Н.В. Інтердисциплінарний підхід до судово-медичної ідентифікації тіл померлих в Україні. Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я. 2025. 3. №21 DOI: 10.32689/2663-0672-2025-3-2.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Офіційний ресурс ЦГЗ МОЗ України https://phc.org.ua/?utm_source=chatgpt.com
2	WHO Health Emergencies Programme (надзвичайні ситуації в охороні здоров'я) https://www.who.int/emergencies/overview
3	WHO Emergencies / Outbreaks & Crisis Response (ситуаційні звіти, спалахи, реагування) https://www.who.int/emergencies/situations
4	Ukraine emergency: офіційні ситуаційні звіти ВООЗ (епіднагляд, надзвичайні ситуації, конфлікти) https://www.who.int/emergencies/situations/ukraine-emergency
5	CDC Public Health Emergency Preparedness (інфекційні, хімічні, радіаційні загрози) https://www.who.int/emergencies/operations
6	CDC Emergency Preparedness and Response (готовність і реагування на надзвичайні ситуації) https://www.cdc.gov/emergency/index.html
7	CDC Health Alert Network (HAN) – термінові повідомлення про загрози здоров'ю https://www.cdc.gov/han/php/about/index.html
8	CDC Laboratory Response Network (LRN) – лабораторна діагностика біозагроз https://www.cdc.gov/laboratory-response-network/php/about/index.html

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
заочна форма навчання												
1	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: сучасні виклики та класифікація	4.5	4	2	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Оцінка ризиків та управління загрозами у сфері громадського здоров'я.	7	6	2	4	0	1	0	1	0	0	0
3	Системи раннього виявлення та алгоритми реагування.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
4	Спеціальні типи надзвичайних ситуацій у громадському здоров'ї.	13.5	12	6	6	0	1.5	0	1.5	0	0	0
5	Комунікація ризиків та інформування населення під час надзвичайних ситуацій.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
6	Відновлення та забезпечення стійкості системи громадського здоров'я після надзвичайних ситуацій.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	109	0	0	0	0	109	0	0	0	0	109
<i>Всього з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>30</i>	<i>10</i>	<i>20</i>	<i>0</i>	<i>120</i>	<i>0</i>	<i>5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>109</i>